

საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრო
MINISTRY OF ENVIRONMENTAL PROTECTION AND NATURAL RESOURCES OF GEORGIA

საქართველო, 0114, თბილისი, გულუას ქ. 6^ა, ტელ: 72-72-00, 72-72-20 ფაქსი: 72-72-37,

ეკოლოგიური ექსპერტიზის
დასკვნა პროექტზე

№09

„21“ „იანვარი“ 2009წ.

I. საერთო მონაცემები

1. საქმიანობის დასახელება – ჰიდროელექტროსადგური „ხრამი-2“
2. საქმიანობის განმახორციელებლის დასახელება და მისამართი – ს.ს. „ხრამჭესი-2“. დმანისის რ-ნი, დაბა ხრამჭესი-2

განხორციელების ადგილი – დმანისის რ-ნი, დაბა ხრამჭესი-2, მდ. ხრამის მარჯვენა სანაპირო

3. განაცხადის შემოსვლის თარიღი – 29.12.08.
5. მონაცემები პროექტის შემდგენელის შესახებ – სამეცნიერო-კვლევითი ფირმა „გამა“

II. ძირითადი საპროექტო გადაწყვეტილებანი

გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის მიღების მიზნით ს.ს. „ხრამქესი-2“-ს მიერ ეკოლოგიურ ექსპერტიზაზე წარმოდგენილია ჰიდროელექტროსადგური „ხრამი-2“-ს ფუნქციონირების გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში.

„ხრამი-2“-ს ჰიდროელექტროსადგური მდებარეობს, დმანისის რაიონში, მდ. ხრამის მარჯვენა სანაპიროზე. შედის ხრამის ჰესების კასკადის შემადგენლობაში, წარმოადგენს მის მეორე საფეხურს. დადგმული სიმძლავრე 114,4 მკვტ-ს შეადგენს, მიეკუთვნება მაღალდაწნევიანი ჰესების ჯგუფს. ექსპლუატაციაშია 1963 წლიდან, ამჟამად ს.ს. „ხრამქესი-2“-ს საკუთრებაშია.

ჰიდროკვანძის ძირითადი ნაგებობების შემადგენლობაში შედის სათავე კვანძი რკინაბეტონის კაშხალით, სადღელამისო რეგულირების აუზით, სალექარი არხით, გამრეცხი რაბით და წყალმიმღებით, სადერივაციო ტრაქტი ორი სადაწნეო გვირაბითა და რკინაბეტონის წყალსატარით მათ შორის, აგრეთვე, სათავე ნაგებობები მდ.ჭოჭიანასა და მდ.ყარაბულახზე და უდაწნეო გვირაბები, გამთანებრებელი შახტა, დისკური საკეტების შენობა, მიწისქვეშა სატურბინე წყალსატარი, მიწისქვეშა ჰესის შენობა და უდაწნეო გამყვანი გვირაბი.

„ხრამი-2“-ზე წყლის მიწოდება ხდება 240000მ³ მოცულობის დღელამური რეგულირების აუზიდან, რომელიც იკვებება „ხრამი-1“-ს ნამუშევარი წყლით და რომელშიც აკუმულირდება აგრეთვე დაშბაშის წყლებიც. ხოლო დამატებითი წყალაღება წარმოებს მდინარეების ჭოჭიანასა და ყარაბულახის სათავე ნაგებობებიდან.

სადერივაციო სისტემის საერთო სიგრძე 12,88 კმ-ს შეადგენს – საანგარიშო ხარჯით 40,5 მ³/წმ, ფოლადის ერთდაფიანი 3,2 მ დიამეტრის სადაწნეო მილსადენის სიგრძე 613,6მ-ს, ხოლო ასევე ფოლადის ორდაფიანი სატურბინო მილსადენების სიგრძე 483,5 მ-ს.

მიწისქვეშა სამანქანო შენობაში დამონტაჟებულია 2 ფრენსისის ტიპის ტურბინა ჯამური საანგარიშო ხარჯით 43 მ³/წმ და წარმოადგენს ნაგებობას, რომლის სიმაღლე-36 მ, სიგანე 13მ, სიგრძე-38მ-ია. განლაგებულია მიწის ზედაპირიდან ქვევით 140მ სიღრმეზე, ნამუშევარი წყლის გაყვანა მდ. ხრამში წარმოებს უდაწნეო გვირაბით.

წარმოდგენილ პროექტში ყურადღება აქვს დათმობილი გარემოს დაცვის სფეროში საკანონმდებლო და ნორმატიული სისტემის განხილვას. მოცემულია ინფორმაცია „ხრამქესი-2“-ს ჰიდროტექნიკური ნაგებობებისა და ტექნოლოგიური მოწყობილობების ფაქტიური მდგომარეობის შესახებ.

ანგარიშში განხილულია ობიექტის განთავსების – დმანისის რაიონის გარემოს არსებული მდგომარეობის ანალიზი.

ჩატარებულია გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების ანალიზი. განხილულია ჰიდროელექტროსადგურის ექსპლუატაციის პერიოდში შესაძლებელი შემდეგი ცვლილებები:

- ემისიები ატმოსფერულ ჰაერში;
- ელექტრული ველების გავრცელება;

- ზემოქმედება წყლის გარემოზე;
- ნიადაგის და გრუნტის დაბინძურება;
- ზეგავლენა მდინარე ხრამის ჰიდროლოგიაზე და კალაპოტის დინამიკაზე;
- ზემოქმედება წყლის ხარისხზე;
- ზემოქმედება ადგილობრივ კლიმატურ პირობებზე;
- საშიში გეოდინამიკური მოვლენების განვითარების რისკი სათავე ნაგებობების მიმდებარე ტერიტორიებზე;
- სეისმური რისკი;
- წყალმოვარდნები;
- ნარჩენების მართვა;
- ზემოქმედება ბიოლოგიურ სისტემებზე;
- ზემოქმედება სოციალურ სისტემებზე.

ანგარიშში განხილულია შესაძლო ავარიული სიტუაციები და მოსალოდნელი შედეგები, რეაბილიტაციისა და ექსპლუატაციის პერიოდში გარემოზე ნეგატიური ზემოქმედების შემცირების ღონისძიებები და ასევე წარმოდგენილია გარემოსდაცვითი მენეჯმენტის გეგმა. მოცემულია საქმიანობის შეწყვეტის შემთხვევაში გარემოს წინანდელ მდგომარეობამდე აღდგენის გზების და საშუალებების განსაზღვრა.

ეკოლოგიური ექსპერტიზის ჩატარების შედეგად დამოუკიდებელი ექსპერტების მიერ გამოთქმული შენიშვნები ასახულია წინამდებარე დასკვნის III თავში.

III. პირობები

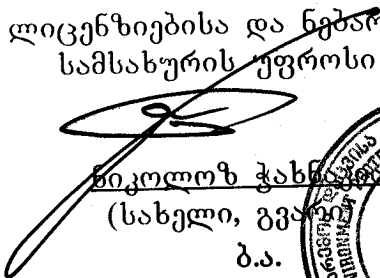
1. ს.ს. „ზრამპქესი-2“-ს ხელმძღვანელობა ვალდებულია უახლოეს პერიოდში შეასრულოს გზშ-ს ანგარიშის რეკომენდაციებში მითითებული და საინჟინრო თვალსაზრისით განსაკუთრებით ყურადსაღები შემარბილებელი ღონისძიებები:
 - ჰიდროტექნიკური ნაგებობების ავარიული დაზიანების შედეგად საშიში გეოტექნიკური პროცესების განვითარების თავიდან ასაცილებლად;
 - ზეთსაცავის და ქვესადგურის უბანზე დაღჭრის რისკის შესამცირებლად;
 - წყალმოვარდნების რისკების შესამცირებლად;
 - ნიადაგის და ზედაპირული გრუნტის წყლების დაბინძურების მინიმუმამდე შესამცირებლად.
2. დამუშავდეს ქვესადგურისა და ზეთსაცავის ტერიტორიაზე სანიაღვრე წყლების მოცილებისათვის საჭირო სადრენაჟო სისტემის მოწყობის და ნავთობდამჭერი დანადგარის დამონტაჟების დეტალური პროექტი და უზრუნველყოფილი იქნეს მისი განხორციელება შესაძლებლად უმოკლეს ვადაში;
3. დამუშავდეს ძალოვანი კვანძის და საექსპლუატაციო დასახლების საკანალიზაციო კოლექტორისა და კომპაქტური გამწმენდი ნაგებობების პროექტი და უზრუნველყოფილი იქნეს მისი განხორციელება შესაძლებლად უმოკლეს ვადაში;
4. ს.ს. „ზრამპქესი-2“-ს ხელმძღვანელობამ ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის გაცემიდან 6 თვის ვადაში უზრუნველყოს:
 - ა. გარემოს მონიტორინგის (თვითმონიტორინგის) კონკრეტული გეგმის დამუშავება.
 - ბ. ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების კონკრეტული გეგმის დამუშავება;
 - გ. ნარჩენების მართვის კონკრეტული გეგმის დამუშავება;აღნიშნული გეგმები შესათანხმებლად წარმოდგენილი იქნეს საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროში.

IV. დასკვნა

ს.ს. „ხრამქესი-2“-ს მიერ გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის მიღების მიზნით ეკოლოგიურ ექსპერტიზაზე წარმოდგენილი ჰიდროელექტროსადგური „ხრამი-2“-ს ფუნქციონირების საპროექტო დოკუმენტაციის მიხედვით საქმიანობის განხორციელება შესაძლებელია წინამდებარე დასკვნის III თავში მოყვანილი პირობების გათვალისწინების შემთხვევაში.

ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა გაიცეს განუსაზღვრელი ვადით.

ლიცენზიებისა და ნებართვების
სამსახურის უფროსი

ნიკოლოზ ჭახნაძე
(სახელი, გვარი)
ბ.ა.

